

20/6-17
(Dec Sem-11)

Total No. of Questions : 9+9+9]
(1126)

[Total No. of Printed Pages : 7

**M.Ed. (General) IIIrd Semester (1125)
Examination**

8257

CURRICULUM STUDIES-III

Paper : V & VI E07-CRS-III

(In All Mediums)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 70

Note :- Attempt *one* question each from Units-I, II, III & IV. Question No. 9 in Unit-V is compulsory. All questions carry equal marks.

Unit-I

1. Discuss the concept of 'CURRICULUM'. Explain the components of curriculum.
2. Discuss various factors which affect Curriculum Change.

A-494

(1)

Turn Over

Unit-II

3. What do you mean by Curriculum Development ?
Discuss various principles of Curriculum Development.
4. Elaborate various components of Taba's model of Curriculum Development.

Unit-III

5. What do you mean by Curriculum Design ? Discuss the characteristics and importance of Experience and Activity Centered Curriculum.
6. Discuss the characteristics and importance of Elective model of Curriculum Design.

Unit-IV

7. Describe the System Analysis Model of Curriculum Engineering.
8. Discuss various issues and trends in curriculum in the last twenty years in India for secondary classes.

A-494

(2)

ਇਕਾਈ-IV

7. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਪੱਧਰੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ।
8. ਮਿਡਲ ਜਮਾਤਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨ ਮੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ।

ਇਕਾਈ-V

9. ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿਓ :
 - (i) ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਗਿਆਨਮੀਮਾਂਸਾਤਮਕ ਆਧਾਰਸ਼ਿਲਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ।
 - (ii) ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ।
 - (iii) ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 'ਕੋਰ ਪਾਠਕ੍ਰਮ' ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ।
 - (iv) ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਗਰਾਸ ਰੂਟ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਓ ।

A-494

(7)

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ

ਨੋਟ :- ਇਕਾਈ-1, II, III ਅਤੇ IV ਹਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਇੱਕ - ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.9 ਇਕਾਈ-V ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਸਮਾਨ ਹਨ।

ਇਕਾਈ-I

1. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
2. ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ ਜੋ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਕਾਈ-II

3. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
4. ਟਾਬਾ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।

ਇਕਾਈ-III

5. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਕੇਂਦਰਿਤ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
6. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਮੂਨੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

A-494

(6)

Unit-V

9. Attempt all the questions :

- (a) Describe Epistemological foundation of Curriculum Development.
- (b) Discuss principles of formulating Teaching, Learning and Evaluation procedures.
- (c) Explain characteristics of 'Core Curriculum' as a Curriculum Design.
- (d) Elaborate Grass Root Model of Curriculum Engineering.

A-494

(3)

Turn Over

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- इकाई-I, II, III तथा IV प्रत्येक से एक-एक प्रश्न हल कीजिए। प्रश्न नं. 9 (इकाई-V) अनिवार्य है। सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

इकाई-I

1. पाठ्यक्रम की अवधारणा का वर्णन कीजिए। पाठ्यक्रम के घटकों का वर्णन कीजिए।
2. उन विभिन्न कारकों को समझाइए जो पाठ्यक्रम परिवर्तन को प्रभावित करते हैं।

इकाई-II

3. पाठ्यक्रम विकास से आप क्या समझते हैं ? पाठ्यक्रम विकास के विभिन्न सिद्धान्तों का वर्णन कीजिए।
4. टाबा के पाठ्यक्रम विकास के नमूने के विभिन्न अवयवों को विस्तारित कीजिए।

इकाई-III

5. पाठ्यक्रम डिजाइन से आप क्या समझते हैं ? अनुभव तथा गतिशीलता केन्द्रित पाठ्यक्रम की विशेषताएँ तथा महत्त्व का वर्णन कीजिए।
6. पाठ्यक्रम डिजाइन के चयनात्मक नमूना को विशेषताएँ तथा महत्त्व का वर्णन कीजिए।

A-494

(4)

इकाई-IV

7. पाठ्यक्रम इंजीनियरिंग का पद्धति विश्लेषण नमूना का वर्णन कीजिए।
8. माध्यमिक कक्षाओं के लिए भारत में पिछले बीस वर्षों में पाठ्यक्रम में विभिन्न मुद्दों तथा प्रवृत्तियों की व्याख्या कीजिए।

इकाई-V

9. सभी प्रश्नों के उत्तर दीजिए :
 - (a) पाठ्यक्रम विकास के ज्ञानमीमांसात्मक आधारशिला का वर्णन कीजिए।
 - (b) अध्यापन, अधिगम तथा मूल्यांकन प्रक्रियाओं के निर्माण के सिद्धान्तों का वर्णन कीजिए।
 - (c) पाठ्यक्रम डिजाइन के रूप में 'कोर पाठ्यक्रम' की विशेषताओं का वर्णन कीजिए।
 - (d) पाठ्यक्रम इंजीनियरिंग की ग्रास रूट मॉडल को विस्तार से समझाइए।

A-494

(5)

Turn Over